
ірраціонально і як отримати з цього вигоду. – К.: Наш формат, 2022. – 464 с.

СІДОРКІНА Олена,

*кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії
Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного
авіаційного університету, м. Київ*

КОМУНІКАТИВНІ ВИМІРИ БУТТЯ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ НОВІТНІХ ВИКЛИКІВ

За останні роки відбулися істотні зміни як у способах так і у технічній основі соціально-комунікативних зв'язків, що дозволило значно розширити свої можливості за рахунок розвитку перш за все дистанційних методів спілкування. Розвиток новітніх інформаційних технологій, застосування штучного інтелекту сприяло якісним змінам у характері буття віртуального, зумовило появу нових аспектів взаємовідносин у рамках інтерактивної системи «людина-машина». Все це сприяло прояву нових тенденцій у характері і способах соціалізації індивідів, співвідношенні особистості і колективу, що потребує подальшого наукового осмислення.

Розвиток сучасних інформаційних технологій зумовив появу цілої низки суспільно-комунікативних явищ, які потребують подальшого осмислення з позицій соціальної філософії. Наразі внаслідок зазначених процесів відбувається формування нового комунікативного простору особистості, що має специфічні риси, відмінні від традиційної соціально-комунікативної системи.

У зв'язку з цим нова наукова проблема вбачається нами у формуванні суперечності між традиційними формами соціалізації індивіда та новітніми засобами здійснення комунікативних зв'язків у процесі соціальної комунікації. Тому подальшим важливим завданням є виокремлення основних тенденцій, пов'язаних із

трансформацією комунікативного простору особистості в умовах сучасних науково-технічних та соціокультурних викликів.

Перш за все це «віртуалізації» простору комунікації, що дозволяє говорити про повноцінний феномен буття віртуального. Крім цього, нові риси комунікативного простору характеризується дистанційністю, мережевістю, прозорістю особистої інформації, а також такими рисами, як «аватаризація» та «геймеризація». Особливо останні дві риси мають на наш погляд істотне значення для подальшого розвитку соціального та індивідуального комунікативного простору, визначаючи екзистенційні умови буття індивідуального у соціальному.

З іншого боку, реалізується потенціал створення модельованих варіантів здійснення комунікації, можливості відокремлення людини – носія аутентичної особистості та індивідуальності від її представника у мережевому середовищі («аватара») як суб'єкта комунікації, що особливо зросло із розвитком технологій штучного інтелекту та GPT-чатів, VR-технології. У загальному підсумку вони створюють зростаючі можливості для формування нової, альтернативної реальності та участі у ній, попередником чого можна вважати розвиток комп'ютерних ігор.

У рамках розробки теорії нової електронної культури М. Кастельса ним проаналізовано явище «домоцентризму» як своєрідної електронної оселі [2, с. 91]. Суттю зазначеного явища є зменшення мотивації людей до живого спілкування із сусідами, оскільки електронні пристрої створюють для них гарантовані умови для тривалого усамітнення без необхідності частого здійснення процесу спілкування.

Результати розвитку нових інформаційних технологій також породжують нове осмислення теоретичних і практичних проблем виробничих відносин, місць прикладання праці, систем соціального управління, тобто визначення нового місця окремого індивіда у сучасному суспільстві.

Зазначені технологічні комунікаційні новації впливають на формування людських колективів, вибудовування у них

міжособистісних стосунків в умовах дистанційного спілкування, що відбивається і на соціально-філософських аспектах даних процесів. Іншими словами, відбуваються зміни у сутнісних засадах самого процесу соціалізації особистості у суспільстві у рамках системи «особистість-колектив-суспільство».

Нові прояви феномену масовості інформаційних потоків та пов'язаних з ними явищ виходять за кількісні межі традиційних контактів, на які спочатку були розраховані [1; 2, с. 76].

Отже, сучасний етап розвитку інформаційного суспільства характеризується формуванням нового комунікативного простору особистості, що має специфічні риси, відмінні від традиційної соціально-комунікативної системи. Однією з головних проблем, зумовлених як цим розвитком, так і породженими ним викликами, є суперечності між традиційними формами соціалізації індивіда та новітніми засобами здійснення комунікативних зв'язків у процесі соціальної комунікації. Перш за все це є проблемою співвідношення особистого та суспільного в умовах сучасних викликів, пов'язаних із трансформацією комунікативних засобів соціалізації індивіда. Ці соціально обумовлені в своїй основі тенденції були покликані до життя удосконаленням інструментарію та технічних засобів здійснення суспільної та індивідуальної комунікації, практичними можливостями створення симбіотичних систем «людина-машина», «людський інтелект-штучний інтелект» із синергетичним ефектом.

Список використаних джерел та літератури:

1. Луман, Ніклас. Неймовірність комунікації : Філософія і методологія соціальних комунікацій : хрестоматія / уклад.: В. М. Грубов, М. Г. Санакуєв. Київ : Білий Тигр, 2016. С. 58-73.

1. 2. Холод О. Соціальні комунікації: тенденції розвитку : Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. й доп. Київ : Видавництво «Білий Тигр», 2018. 370 с.

URL:<http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/4189/1/%D0%A5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%20%D0%9E.%D0%9C.%20%D0%A1%D0%BE%D1%86.%20%D0%BA%D0%BE%D0%BC.%2>

0%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B4.%20%D1%80%D0%BE%D
0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83.PDF

СКИБА Іван,

*кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії
Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного
авіаційного університету, м. Київ*

СПЕЦИФІКА КОМУНІКАТИВНИХ ПРОЦЕСІВ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Відомий американський теоретик комунікації Вілбур Шрамм свого часу справедливо писав: «Комунікація (принаймні, людська комунікація) – це те, що здійснюється людьми. Сама по собі, без людей – вона не існує. У ній немає нічого магічного, крім того, що в неї вкладають люди, вступаючи в комунікаційні зв'язки. У повідомленні немає іншого змісту, крім того, що в нього вклали люди. У такий спосіб, той, хто вивчає комунікацію, вивчає людей, які вступають у відносини один з одним, зі своїми групами, організаціями та суспільством загалом. Вони впливають один на одного, інформують одних і є поінформованими з боку інших, навчають одних та навчаються в інших, розважають одних та розважаються завдяки зусиллям інших за допомогою певних знаків, що існують незалежно від кожного з них. Щоб зрозуміти процес людської комунікації, необхідно зрозуміти, як люди спілкуються між собою» (Schramm 1971). Іншими словами, тут ідеться про те, що комунікація є такою сферою, яка забезпечує можливість та визначає способи реалізації комунікативної активності людей шляхом певних комунікативних процесів.

Включення в ті чи інші комунікативні процеси визначається соціальними функціями людей, їхнім становищем у системі суспільних та виробничих відносин, роллю в тій чи іншій спільності